

Sygn. akt I ACz 449/17

POSTANOWIENIE

Dnia 10 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący : SSA Jan Kremer (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2017r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa E. S.

przeciwko E. W.

o ochronę dóbr osobistych i zadośćuczynienie

na skutek zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 1 stycznia 2017 r., sygn.. akt. IC 52/16

postanawia:

oddalić zażalenie

SSA Jan Kremer

Sygn. akt I ACz 449/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił wniosek powódki o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

W uzasadnieniu wskazał, że ze złożonego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania wynika, że powódka sama prowadzi gospodarstwo domowe, nie posiada nieruchomości ani przedmiotów wartościowych, a źródło utrzymania powódki stanowi emerytura w kwocie 1.171 zł. Wydatki miesięczne pozwanego zamykają się w łącznej kwocie ok. 657 zł. W ocenie Sądu powódka nie zasługuje na zwolnienie od kosztów sądowych w niniejszej sprawie. Z dołączonych dokumentów wynika, że powódka posiada stałe źródło utrzymania w postaci emerytury w kwocie 1.171 zł i nie posiada nikogo na utrzymaniu. Należy zwrócić uwagę, że na powódce ciąży obowiązek uiszczenia kosztów sądowych w kwocie 630 zł. Zdaniem Sądu powódka jest w stanie uiścić opłatę taką opłatę, nie jest osobą ubogą, a tylko osoby ubogie zasługują na całkowite zwolnienie od kosztów sądowych. Nadto złożenie przez pozwaną oświadczenia w którego powódka wywodzi naruszenie jej dóbr osobistych miało miejsce w końcu 2014 r., powódka miała więc czas by zgromadzić odpowiednie środki finansowe. Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w pkt. 1 sentencji postanowienia na podstawie art. 102 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Odnośnie wniosku powódki o ustanowienie pełnomocnika z urzędu Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 117 § 1 i 4 k.p.c. strona ma prawo zgłosić, na piśmie lub ustnie do protokołu, wniosek o ustanowienie dla niej adwokata lub radcy prawnego. W myśl § 5 tego artykułu Sąd uwzględni wniosek, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny. Ocena zasadności wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu jest uzależniona z jednej strony od możliwości sfinansowania profesjonalnej pomocy prawnej przez daną osobę z własnych funduszy (§ 2), a z drugiej

strony od oceny, czy udział w sprawie adwokata lub radcy prawnego jest potrzebny. W ocenie Sądu powódka nie należy do kręgu osób, nie mających środków pozwalających na skorzystanie z profesjonalnej pomocy prawnej, o czym świadczą okoliczności wyżej powołane. Z przedłożonego oświadczenia majątkowego nie wynika bowiem, by powódka nie była w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika z powodu brak dostatecznych środków na ten cel. Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie nie zachodzi również przesłanka wskazana w art. 117 § 5 k.p.c., w szczególności bacząc na sposób sformułowania pozwu, a także zawartych w nim wniosków i wskazanej podstawy prawnej. Od stron postępowania należy bowiem oczekiwać należytej dbałości o swoje interesy i ciężaru tego nie można przerzucać na ustanowionego z urzędu profesjonalnego pełnomocnika, jeżeli nie jest to uzasadnione stopniem skomplikowania sprawy i zdolnością strony do własnego działania w toczącym się postępowaniu. Brak pełnomocnika z urzędu nie uniemożliwi powódce dochodzenia praw w postępowaniu przed Sądem.

Mając powyższe na względzie orzeczono na zasadzie art. 117 § 5 k.p.c. jak w pkt. II sentencji postanowienia.

Postanowienie to zaskarżyła powódka wnosząc o jego zmianę poprzez zwolnienie jej od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Podniosła, że otrzymywana przez nią kwota z tytułu emerytury nie wystarcza na pokrycie kosztów sądowych i wynajęcie adwokata. Emerytura zajęta jest w części przez komornika, a nadto jest zobowiązana do pokrywania raty kredytów. Z uwagi na skomplikowany charakter sprawy nie jest w stanie prowadzić jej samodzielnie.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zażalenie powódki nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2005 Nr 167, poz. 1398 ze zm.) osoba fizyczna może domagać się zwolnienia od kosztów sądowych, jeżeli złoży oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Stosownie do art. 101 ust. 1 powołanej ustawy Sąd może zwolnić od kosztów sądowych w części, jeżeli strona jest w stanie ponieść tylko część tych kosztów. Zgodnie z powszechnie akceptowanym przez Sądy orzecznictwem ubiegający się o zwolnienie od kosztów sądowych winien w każdym przypadku poczynić oszczędności we własnych wydatkach do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984 r., II CZ 104/84). Dla wydatków związanych z prowadzeniem procesu strona powinna znaleźć pokrycie w swych dochodach przez odpowiednie ograniczenie innych wydatków nie będących niezbędnymi do utrzymania. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 1980 r., I CZ 99/80).

Sytuacja majątkowa powódki była analizowana przez Sąd Apelacyjny w Krakowie na posiedzeniu w dnia 26 września 2016 r. pod kątem zdolności powódki do ponoszenia opłaty od zażalenia oraz zdolności powódki do samodzielnej obrony przed Sądem.

Na obecnym etapie postępowania koszty sądowe, które winna powódka uiścić aby zainicjować proces wynoszą 600 zł. Biorąc pod uwagę wysokość uzyskiwanych przez powódkę dochodów oraz jej zobowiązań oraz okoliczność, że powódka ma możliwość przygotowania się do procesu, aby w rozsądnym czasie uzyskać ochronę prawną swojego roszczenia, zdaniem Sądu Apelacyjnego zasadnym byłoby rozważenie częściowego zwolnienia powódki od opłaty od pozwu. W sprawie jest to jednak kolejny wniosek o zwolnienie od kosztów, przy nie wykazaniu zmiany okoliczności, a nadto co szczególnie istotne Sąd Apelacyjny ujawnił okoliczność skutkującą odmową zwolnienia od kosztów. Z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej RP (www.firma.gov.pl) wynika, że powódka od grudnia 2012 r. prowadzi działalność gospodarczą, wznowioną po okresie zawieszenia w dniu 15 września 2015 r. i podmiot ma status aktywny (NIP (...)). Okoliczność ta skutkuje uznaniem złożonego oświadczenia o stanie majątkowym jako nie wiarygodnego i nie obejmującego rzeczywistej całej sytuacji majątkowej powódki, a konsekwencją tego jest trafność oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów. Wobec tego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. o oddaleniu zażalenia odnośnie zwolnienia od kosztów.

Odnosząc się zaś do zażalenia powódki na punkt II postanowienia w przedmiocie ustanowienia pełnomocnika z urzędu wskazać należy, że także on nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z art. 117 § 1 k.p.c. strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba fizyczna niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Sąd uwzględni wniosek, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny (§ 5 art.117 k.p.c.). W tym miejscu powtarza Sąd argumentację związaną ze złożeniem zgodnego z prawdą oświadczenia o stanie majątkowym dla ubiegania się o pełnomocnika z urzędu. Oświadczenie powódki nie spełnia tego wymogu. Przy rozpoznaniu wniosku Sąd powinien brać pod uwagę z jednej strony stopień skomplikowania danej sprawy, z drugiej zaś strony faktyczną zdolność strony, która składa taki wniosek, do własnego działania w toczącym się postępowaniu.

Sąd Apelacyjny podziela zdanie Sądu Okręgowego oraz Sądu Apelacyjnego w Krakowie powołanego wyżej, że udział pełnomocnika po stronie powódki nie jest potrzebny.

Powódka nie jest osobą nieporadną. Formułuje w sposób zrozumiały pisma procesowe. W pozwie naświetliła okoliczności faktyczne z których wywodzi roszczenie o ochronę dóbr osobistych. Posługuje się również w sposób prawidłowy przepisami prawa. Powyższe stanowi o tym, że jest w stanie podjąć obronę swych praw samodzielnie.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił zażalenie skarżącej na punkt II działając na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.

SSA Jan Kremer